

УДК 378.147:793.3

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/98-2-33>**Андрій ЯЦЕЛЕНКО,***orcid.org/0000-0002-2853-5440**кандидат педагогічних наук,**доцент кафедри режисури та хореографії**Львівського національного університету імені Івана Франка**(Львів, Україна) andrii.yatselenko@lnu.edu.ua***Руслан КУНДИС,***orcid.org/0000-0002-6374-4811**кандидат мистецтвознавства,**доцент кафедри режисури та хореографії**Львівського національного університету імені Івана Франка**(Львів, Україна) ruslan.kundys@lnu.edu.ua*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ХОРЕОГРАФІЇ В КЛАСИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

У статті проаналізовано сучасні трансформаційні процеси у сфері вищої освіти, які відбуваються під впливом глобалізації, технологічних змін та геополітичних викликів. Особливу увагу приділено підготовці майбутніх фахівців з хореографії. Наголошено на необхідності модернізації освітніх підходів, орієнтованих на формування конкурентоспроможного людського капіталу, здатного пристосовуватися до нових умов, проявляти творче мислення й ефективно взаємодіяти у міждисциплінарному середовищі. Розглянуто вплив нормативних зрушень, таких як інтеграція спеціальності «Хореографія» до галузі «Перформативні мистецтва», що відкриває перспективи для синтезу мистецьких практик та пошуку інноваційних форм виконавчої діяльності.

Автори обґрунтовують важливість розвитку ключових компетентностей у майбутніх фахівців, підкреслюючи провідну роль когнітивного, креативного, мотиваційного та діяльнісного компонентів. Особливо виділено значення креативності як базової характеристики професійної діяльності педагога-хореографа, яка сприяє нестандартному мисленню, створенню нових художніх форм та реалізації творчого потенціалу. Мотивація розглядається як визначальний фактор ефективної професійної підготовки та особистісного саморозвитку.

У статті детально висвітлено специфіку практичної підготовки майбутніх хореографів із фокусом на розвиток навичок науково-дослідної роботи, педагогічної майстерності та постановочної діяльності. Наголошено на важливості комплексного підходу до навчання, що поєднує традиційні й інноваційні методи, спрямованого на збереження й розвиток національних хореографічних традицій у контексті сучасного мистецького середовища. Зроблено висновок про ключову роль міждисциплінарності освітніх програм і необхідність створення індивідуальних освітніх траєкторій для ефективної підготовки сучасних фахівців у галузі хореографії.

Ключові слова: *перформативне мистецтво, фахівець з хореографії, класичний університет, балетмейстер, викладач, мистецька освіта, танець, хореограф, хореографічне мистецтво.*

Andrii YATSELENKO,
orcid.org/0000-0002-2853-5440
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Direction and Choreography
Lviv Ivan Franko National University
(Lviv, Ukraine) andrii.yatselenko@lnu.edu.ua

Ruslan KUNDYS,
orcid.org/0000-0002-6374-4811
Candidate of Art,
Associate Professor at the Department of Directing and Choreography
Lviv Ivan Franko National University
(Lviv, Ukraine) ruslan.kundys@lnu.edu.ua

CURRENT TRENDS IN THE TRAINING OF SPECIALISTS IN CHOREOGRAPHY IN A CLASSICAL UNIVERSITY

The article analyzes modern transformation processes in the field of higher education, which are taking place under the influence of globalization, technological changes and geopolitical challenges. Particular attention is paid to the training of future specialists in choreography. The need to modernize educational approaches focused on the formation of competitive human capital capable of adapting to new conditions, showing creative thinking and effectively interacting in an interdisciplinary environment is emphasized. The impact of regulatory shifts, such as the integration of the specialty "Choreography" into the field of "Performing Arts", which opens up prospects for the synthesis of artistic practices and the search for innovative forms of performing activities, is considered.

The authors substantiate the importance of developing key competencies in future specialists, emphasizing the leading role of cognitive, creative, motivational and activity components. The importance of creativity as a basic characteristic of the professional activity of a teacher-choreographer is especially highlighted, which contributes to non-standard thinking, the creation of new artistic forms and the realization of creative potential. Motivation is considered as a determining factor of effective professional training and personal self-development.

The article highlights in detail the specifics of practical training of future choreographers with a focus on the development of skills in research work, pedagogical skills and directing activities. The importance of a comprehensive approach to training, combining traditional and innovative methods, aimed at preserving and developing national choreographic traditions in the context of the modern artistic environment is emphasized. The conclusion is made about the key role of interdisciplinarity of educational programs and the need to create individual educational trajectories for the effective training of modern specialists in the field of choreography.

Key words: performing arts, choreography specialist, classical university, ballet master, teacher, art education, dance, choreographer, choreographic art.

Постановка проблеми. Сучасні суспільні трансформації, спричинені глобалізаційними процесами, стрімким технологічним прогресом та сучасними геополітичними викликами, вимагають суттєвого оновлення системи вищої освіти, зокрема в аспекті підготовки спеціалістів у мистецьких галузях. Зростання конкуренції на ринку освітніх послуг, розширення можливостей для академічної мобільності та інтеграція до міжнародного освітнього простору ставлять перед закладами вищої освіти завдання реформування підходів до навчання майбутніх професіоналів.

Особливо гостро ці зміни відчуються у сфері підготовки майбутніх хореографів, що пов'язано з адаптацією нормативно-правової бази й інтеграцією спеціальності «Хореографія» до галузі «Перформативні мистецтва». Це вимагає глибокого аналізу змісту освітніх програм, перегляду методів навчання та забезпечення гармонійного

поєднання національних традицій з інноваційними підходами.

Водночас залишається актуальною проблема недостатньої розробленості ефективних засобів формування ключових компетентностей майбутніх педагогів-хореографів. Особливу увагу слід приділити розвитку основних складових професійної майстерності: когнітивного, креативного, мотиваційного та діяльнісного компонентів. Необхідно також активізувати дослідження питань розвитку креативності, мотивації та міждисциплінарної взаємодії як важливих елементів освітньої підготовки. У цьому контексті постає нагальна потреба вдосконалення теоретичних і методичних підходів до навчання майбутніх фахівців з хореографії в умовах сучасних освітніх і суспільних трансформацій.

Аналіз досліджень. Дослідницький аспект окресленої проблематики розкриває низка публі-

кацій С. Куценко (Куценко, 2013: 106–113), О. Плахотнюка (Плахотнюк, 2025: 303–305), В. Фрицюк, Є. Пахольчак та В. Фрицюка (Фрицюк, Пахольчук & Фрицюк, 2023: 77–84) та ін. У полі нашої уваги постають дисертаційні дослідження О. Таранцевої (Таранцева, 2002) та С. Твердохліб (Твердохліб, 2021), у яких активізовано науковий апарат в напрямку формування інтерпретаційної компетентності та фахових умінь щодо майбутніх учителів хореографії. Самостійна робота майбутнього магістра хореографії розкривається у методичці В. Каміна (Камін, 2020).

Відтак, дослідження даної проблематики постають актуальними у культурно-освітньому процесі сьогодення, вимагають нових обґрунтувань та дослідницьких догм.

Тому, **мета статті** полягає у теоретичному обґрунтуванні особливостей професійної підготовки майбутніх хореографів в умовах освітніх трансформацій та визначенні ключових компонентів їхньої професійної компетентності в контексті інтеграції до галузі перформативних мистецтв.

Виклад основного матеріалу. Сучасні цивілізаційні процеси, що характеризуються динамічністю та багатовекторністю, формують нові вимоги до якості людського капіталу. Глобалізація вищої освіти, розширення академічної мобільності та поширення транскордонного навчання спонукають заклади вищої освіти (ЗВО) до пошуку стратегічних пріоритетів, враховуючи наслідки російсько-української війни та завдання сталого розвитку країни (Стратегія ...).

Швидкі зміни, що відбуваються у суспільстві, технологіях, вимагають від фахівців як професійних, так і загальних компетентностей, зокрема здатності навчатися, критично та системно мислити, програмувати, працювати в умовах невизначеності, креативності, міжгалузевої комунікації, мультикультурності. Світовими трендами майбутнього є міждисциплінарність (мультидисциплінарність) освітніх і дослідницьких програм, свобода вибору і формування індивідуальної освітньої траєкторії (Стратегія ...).

Освітній процес у класичному університеті спрямований на формування особистості, яка здатна творчо та на професійному рівні вирішувати освітні та виховні завдання, також особистості викладача, який вдало адаптується в умовах сьогодення, прагне до постійного пошуку нових форм і методів роботи, креативних ідей, інноваційних підходів.

Створення нової моделі педагогічної освіти є певним поворотним моментом у перезавантаженні процесу підготовки педагогів, внаслідок

чого може розпочатися рух у кількох можливих, іноді кардинально протилежних напрямках.

30.08.2024 року була затверджена Постанова Кабінету Міністрів України №1021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти». Цією Постановою Міністерство освіти і науки України зобов'язало розробити і затвердити методичні рекомендації щодо відповідності освітніх програм спеціальностям, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та деталізованим галузям Міжнародної стандартної класифікації освіти ISCED-F 2013.

В даному документі відбулись суттєві зміни: галузь знань 02 «Культура і мистецтво» в галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки», а спеціальність 024 «Хореографія» в спеціальність В6 «Перформативне мистецтво». В освітній спільноті тривала дискусія щодо змін законодавства. До обговорення долучилися: офіс Президента України, комітети Верховної Ради України та народні депутати України, Кабінет Міністрів України, органи виконавчої влади та їхні структурні підрозділи, заклади вищої та фахової передвищої освіти, Національна академія наук, наукові установи, викладачі та наукові працівники. Враховуючи зміни до законодавства, сучасна вища хореографічна освіта в Україні надається спеціальністю В6 «Перформативні мистецтва» (спеціалізація «Хореографія»).

Своє бачення у публікаціях висвітлювали викладачі-науковці: Олександр Плахотнюк, Тетяна Луговенко та інші.

О. Плахотнюк зазначив, що «інтеграція у “Перформативні мистецтва” відкриває можливості для міждисциплінарної співпраці, наприклад, між театром, музикою, новими медіа та танцем, що відповідно вимагає оновлення підходів до викладання та виконавської практики. Об'єднання може стати відкриттям нових можливостей інновацій та поштовхом до створення нових форм виконавства, які поєднують рух, звук, медіа і текст» (Плахотнюк, 2025: 303–305).

Науковець відзначає певні інновації щодо «новітнього хореографа це розширення можливостей танцю через взаємодію з іншими мистецькими формами, переосмислення ролі танцю в сучасному мистецькому середовищі» (Плахотнюк, 2025: 303–305).

У своєму баченні, О. Плахотнюк наголошує: «Відкриті можливості формування нових форматів для артистів і глядачів. Інтеграція танцю до перформативних мистецтв може стати пози-

тивним кроком за умов збереження його унікальності. У цьому підході танець не втрачає своєї сутності, але отримує ширший контекст для розвитку. Тут важливо залишити фахові курси танцю як окремий блок у межах міждисциплінарної програми. Забезпечення вивчення класичних, народних українських форм танцю підтримка кращих традицій сформованої системи освіти у хореографічному мистецтві в рамках нової спеціальності» (Плахотнюк, 2025: 303–305).

Аналізуючи «Стратегію розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки», приходимо до висновку, що швидкі зміни, які відбуваються у суспільстві, технологіях, знаннях, вимагатимуть у майбутньому від фахівців-хореографів здатності до пристосування, опанування нових навичок, креативності. У майбутніх структурах освітніх програм найбільш актуальним є набуття універсальних компетентностей: вміння вчитися, опрацьовувати інформацію, творчо мислити, швидко опанувати нові технології, здатність до критичного мислення та креативного підходу до завдань. Актуальності набувають також навички системного мислення, програмування, міжгалузевої комунікації, вміння працювати в умовах невизначеності, мультикультурність і володіння декількома мовами, мультифункціональність. Висока складність завдань майбутнього потребує від фахівців вміння концентруватися, управляти власними емоціями, підтримувати розумову та фізичну працездатність, планувати навантаження (Стратегія ...).

З-поміж іншого, майбутні хореографи мають розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва; володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора; мати навички використання традиційних та інноваційних методик викладання фахових дисциплін; аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності; мати навички викладання фахових дисциплін, створення необхідного методичного забезпечення і підтримки навчання здобувачів освіти; знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості; знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу; вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах; розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі; мати навички

управління мистецькими проектами, зокрема, здійснювати оцінки собівартості мистецького проекту, визначати потрібні ресурси, планувати основні види робіт тощо (Фрицок, Пахольчак & Фрицок, 2023: 77–84).

Перед сучасною мистецькою освітою гостро стоїть проблема знаходження шляхів активізації **пізнавальної** діяльності фахівців, підвищення їх зацікавленості, інтересу до вивчення надбань національного та європейського рівня, формування досвіду спілкування з перформативним мистецтвом, зокрема хореографією.

Пізнавальний (когнітивний) компонент пов'язаний із знаннями про сутність, види, функції та характеристики діяльності. На практиці **пізнавальний** компонент виражається через сукупність логічних і послідовних дій із оперування інформацією. Знання, вміння і навички різнобічні та багатоаспектні. По-перше, вони пов'язані з інтерпретацією як хореографічним явищем, що охоплює знання з дисциплін хореографічного циклу, художньо-творчі уміння та сценічно-виконавські навички. По-друге, знання, уміння і навички пов'язані з психолого-педагогічною діяльністю. По-третє, учитель хореографії повинен досконало володіти методикою викладання хореографічних дисциплін. Отже, хореографічні, психолого-педагогічні та методичні знання є основою пізнавального компоненту та передумовою успішного формування компетентності майбутніх учителів хореографії (Твердохліб, 2021: 57).

О. Таранцева зазначає, що стан сучасної освіти вимагає творчої активізації навчального процесу, стає очевидною необхідність удосконалення викладання спеціальних дисциплін, упровадження технологій, які сприяють підвищенню ролі наукового аналізу освітнього процесу; його науково-методичного забезпечення, виявлення творчого потенціалу в навчальному процесі (Таранцева, 2002: 2).

При цьому, навчальний процес базується на ключових освітніх компетенціях: вивчати, шукати, думати, співробітничати, братися за справу, адаптуватись у виробничих умовах тощо.

Аналіз переліку компетентностей свідчить про їхню **креативну** спрямованість. До власне **креативних** компетентностей належать: «уміти здобувати користь із досвіду», «уміти вирішувати проблеми», «організовувати взаємозв'язок минулих і дійсних подій», «уміти знаходити нові рішення» тощо (Камін, 2020).

На думку вчених, креативність – це:

– здатність особистості до нестандартного, нешаблонного, конструктивного мислення і пове-

дінки, творчо ставитися до своєї професійної діяльності;

- здатність особистості виходити за межі заданої ситуації, приймати оригінальні, нестандартні та ефективні рішення, створювати оригінальні цінності; наявність креативного потенціалу є обов'язковою характеристикою представника педагогічної професії;

- визначальна якість творчої особистості, яка, з одного боку, виступає важливою характеристикою діяльності, умовою і її результатом, а з іншого це цілісна особистісна якість, яка є системоутворюючою ланкою в структурі професіоналізму вчителя (Павленко, 2016).

Для ознайомлення здобувачів із теоретичними концепціями креативності, практичними формами та методами виявлення, розвитку і впровадження індивідуальної та колективної форм креативності в культурні індустрії в Інституті практичної культурології та арт-менеджменту Національної Академії керівних кадрів культури та мистецтв розроблена робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Теорія і практика креативності».

Основними завданнями якої є:

- опанувати теоретичні засади з теорій креативності;

- набути знань і вмінь із виявлення та розвитку індивідуальної та колективної креативності;

- оволодіти практиками креативного лідерства та мотивації;

- опанувати методи та техніки формування креативного простору застосовуючи практики хореографічного мистецтва з урахуванням індивідуальних і колективних потреб усіх зацікавлених стейкхолдерів культурних, мистецьких трансформацій;

- набути знань з організаційно-правових форм функціонування креативних індустрій у сфері культури і мистецтва (Копієвська, 2023).

Отже, **креативний** компонент компетентності визначається у процесі створення майбутніми учителями хореографічних екзерсисів, етюдів та композицій. Він характеризується розвитком творчої уяви, етичних вподобань, імпровізаційної варіативності, мистецького світобачення (Твердохліб, 2021: 57).

Особливо сьогодні актуальною постає проблема розвитку **мотивації** майбутніх фахівців з хореографії в мистецькому освітньому середовищі класичного університету. Мотивація займає вагомe місце в структурі поведінки особистості і є одним з основних понять, яке використовується для пояснення рушійних сил, діяльності. А також відіграє особливу роль в становленні майбутнього

вчителя хореографії, оскільки студент може володіти необхідними знаннями, уміннями і навичками, але не проявляти їх. Мотивовані студенти найбільш послідовні і наполегливі. Позитивні мотиви, сполучені з високим рівнем креативності, забезпечують оптимальний результат педагогічної діяльності. Для таких студентів характерний пошук інноваційних форм і методів роботи, осмислення своєї діяльності (Куценко, 2013).

Тему розвитку мотивації в майбутніх фахівців з хореографії аналізували і досліджували науковці, викладачі фахових дисциплін, керівники хореографічних колективів. Професор В. Семиченко вважає, що стратегічною метою системи професійної підготовки педагогічних працівників, у тому числі, фахівців з хореографії, є забезпечення умов для їхнього неперервного особистісного й професійного розвитку, формування потреби в саморозвитку. На думку науковиці, це можна досягнути через: реалізацію системи тактичної мети; розроблення й впровадження системи соціальних стимулів, що сприятимуть актуалізації потреби у фаховому зростанні, особистісному та професійному розвитку й саморозвитку, неперервному підвищенні професіоналізму педагогів; розроблення технології навчання дорослих у системі післядипломної освіти; підвищення уваги до проблеми особистісного розвитку педагогічних працівників, створення умов для оптимізації й гармонізації тенденцій особистісного й професійного вдосконалення (Семиченко, 2010: 54).

Процес втілення творчих ідей на сценічному просторі реалізується через діяльнісний (практичний) компонент, який містить навички та прийоми організації постановочної діяльності, сценічно-виконавські уміння, педагогічну майстерність, уміння роботи з хореографічним колективом. Важливим для майбутніх учителів хореографії є педагогічний такт, який уможливує наповнення свідомості учнів певними хореографічними образами (Семиченко, 2010: 58).

Метою практики є: формування у здобувачів системних знань і компетенцій у питаннях набуття досвіду науково-дослідної, теоретичної та балетмейстерської роботи; формування індивідуального науково-творчого стилю балетмейстерсько-постановочної діяльності, потреби в самоосвіті; удосконалення професійного, виконавського та педагогічного спілкування з учасниками колективу та здобувачами щодо постановки хореографічного твору; формування вмінь щодо упорядкування фактів, класифікації та висновків у процесі науково-дослідної роботи; формування особливості авторського творчого мислення у створенні

хореографічної композиції, сюїти, вистави та їх теоретичної основи. Завданнями практики є:

- перевірка професійної готовності майбутнього фахівця до науково-дослідної роботи;
- здатність здійснювати дослідницьку діяльність у сфері хореографії;
- вміння організувати колективну діяльність задля реалізації творчих планів;
- застосовувати новітні методики та технології для втілення творчих проєктів;
- креативно підходити до обрання та втілення теми хореографічної постановки, її реалізації та теоретичного обґрунтування;
- удосконалення науково-дослідної діяльності майбутнього фахівця;
- вміння презентувати авторські творчі та наукові досягнення, використовуючи різноманітні комунікаційні технології;
- реалізувати балетмейстерський твір-від задуму до сценічного втілення (Максименко, Ткаченко, Омельченко & Омеляненко, 2023)/

Отже, під час навчання майбутніх фахівців з хореографії виділимо чотири компонента: **когнітивний** (пізнавальний) компонент, пов'язаний із знаннями про сутність, види, функції та характе-

ристики інтерпретаційної діяльності; **креативний** компонент визначається у процесі створення майбутніми учителями хореографічних екзерсисів, етюдів та композицій; **мотиваційний** компонент заохочує педагога-балетмейстера до творчого пошуку, визначаючи його ціннісну орієнтацію, естетичні вподобання, моральну наповненість; **діяльнісний або практичний** компонент, який містить навички та прийоми організації постановчої діяльності, сценічно-виконавські уміння, педагогічну майстерність, уміння роботи з хореографічним колективом [10, с. 3].

Висновок. Таким чином, реформування системи підготовки хореографів вимагає органічного поєднання спеціалізованих фахових навичок із широкими міждисциплінарними компетенціями. Перехід до галузі «Перформативні мистецтва» стимулює розвиток універсального фахівця, здатного до інтеграції танцю з іншими видами мистецтва. Ключовим вектором подальшого розвитку хореографічної освіти має стати посилення індивідуалізації навчання, що дозволить майбутньому фахівцю самостійно моделювати персональний шлях професійного зростання через синтез традицій, науки та інновацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Камін В. Методика викладання хореографічних дисциплін : методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 024 «Хореографія». Київ : НАКККіМ, 2020. 23 с.
2. Копієвська О. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти «Теорія і практика креативності». Інститут практичної культурології та арт-менеджменту. Київ : НАКККіМ, 2023. 29 с.
3. Куценко С. Позитивна мотивація майбутнього вчителя хореографії в процесі формування його творчого потенціалу засобами народно-сценічного танцю. *Нові технології навчання: науково-методичний збірник*. Київ, 2013. Вип. 76. С. 106–113.
4. Максименко А., Ткаченко І., Омельченко З., Омеляненко К. Наскрізна програма практики. Суми, 2023. URL: https://art.sspu.edu.ua/images/2024/docs/kh-sport/naskrizna_programa_praktiki_specialnist_024_horeog_fa71a.pdf (дата звернення 20.03.2026)
5. Павленко В. Креативність: сутнісна характеристика поняття. *Креативна педагогіка: наук.-метод. журнал*. Житомир, 2016. Вип. 11. С. 120–131.
6. Плахотнюк О. Перформативні мистецтва та хореографія системі вищої освіти України. *Культура і мистецтво*. 2025. С. 303–305.
7. Семиченко В. Проблема особистісного розвитку і саморозвитку у в контексті неперервної професійної освіти. *Педагогіка і психологія*. 2010. Вип. № 2 (67). С. 46–57.
8. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/strategiya-rozvitkuvishchoi-osviti-v-ukraini-na-2022-2032-rok>
9. Таранцева О. Формування фахових умінь майбутніх учителів хореографії засобами українського народного танцю : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2002. 20 с.
10. Твердохліб С. Формування інтерпретаційної компетентності майбутніх учителів хореографії в процесі фахової підготовки : дис. ... д-ра філософії. Кропивницький, 2021. 290 с.
11. Фрицюк В., Пахольчак Є., Фрицюк В. Розвиток мотивації професійного саморозвитку майбутніх бакалаврів хореографії в освітньому середовищі закладу вищої освіти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. праць*. Київ, 2023. Вип. 29. С. 77–84.

REFERENCES

1. Kamin, V. (2020). *Metodyka vykladannia khoreohrafichnykh dystsyplin* [Methodology of teaching choreographic disciplines]: *metodychni rekomendatsii dlia samostiinoi roboty zdobuvachiv osvithoho stupenia «Mahistr» spetsialnosti 024 «Khoreohrafiia»*. Kyiv : NAKKKiM. 23 s. [in Ukrainian].

2. Kopievska, O. (2023). *Robocha prohrama navchalnoi dystsyplyny dlia zdobuvachiv vyshchoi osvity «Teoriia i praktyka kreatyvnosti»* [Working program of the academic discipline for higher education students «Theory and practice of creativity»]. *Instytut praktychnoi kulturolohii ta art-menedzhmentu*. Kyiv : NAKKKiM. 29 s. [in Ukrainian].
3. Kutsenko, S. (2013). *Pozytyvna motyvatsiia maibutnoho vchytelia khoreohrafii v protsesi formuvannia yoho tvorchoho potentsialu zasobamy narodno-stsenichnoho tantsiu* [Positive motivation of a future choreography teacher in the process of forming his creative potential by means of folk stage dance]. *Novi tekhnolohii navchannia: naukovo-metodychnyi zbirnyk*. Kyiv. Vyp. 76. Pp. 106–113. [in Ukrainian].
4. Maksymenko, A., Tkachenko, I., Omelchenko, Z. & Omelianenko, K. (2023). *Naskrizna prohrama praktyky* [Cross-cutting program of practice]. Sumy. URL: https://art.sspu.edu.ua/images/2024/docs/kh-sport/naskrizna_programa_praktiki_specialnist_024_horeog_fa71a.pdf (data zvernennia 20.03.2026) [in Ukrainian].
5. Pavlenko, V. (2016). *Kreatyvnist: sutnisna kharakterystyka poniattia* [Creativity: essential characteristics of the concept]. *Kreatyvna pedahohika: nauk.-metod. zhurnal*. Zhytomyr. Vyp. 11. Pp. 120–131. [in Ukrainian].
6. Plakhotniuk, O. (2025). *Performatyvni mystetstva ta khoreohrafiiia systemi vyshchoi osvity Ukrainy* [Performing arts and choreography in the higher education system of Ukraine.]. *Kultura i mystetstvo*. 2025. Pp. 303–305. [in Ukrainian].
7. Semychenko, V. (2010). *Problema osobystisnoho rozvytku i samorozvytku u v konteksti neperervnoi profesiinoi osvity* [The problem of personal development and self-development in the context of continuous professional education]. *Pedahohika i psykholohiia*. Vyp. № 2 (67). Pp. 46–57. [in Ukrainian].
8. *Stratehiia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022–2032 roky* [Strategy for the development of higher education in Ukraine for 2022–2032.]. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/strategiya-rozvitkuvishchoi-osviti-v-ukraini-na-2022-2032-rok> [in Ukrainian].
9. Tarantseva, O. (2002). *Formuvannia fakhovykh umin maibutnikh uchyteliv khoreohrafii zasobamy ukrainskoho narodnoho tantsiu* [Formation of professional skills of future choreography teachers using Ukrainian folk dance] : *avtoref. dys. ... kand. ped. nauk*. Kyiv. 20 s. [in Ukrainian].
10. Tverdokhlib, S. (2021). *Formuvannia interpretatsiinoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv khoreohrafii v protsesi fakhovoi pidhotovky* [Formation of interpretive competence of future choreography teachers in the process of professional training] : *dys. ... d-ra filosofii*. Kropyvnytskyi, 2021. 290 s. [in Ukrainian].
11. Frytsiuk, V., Pakholchak, Ye. & Frytsiuk, V. (2023). *Rozvytok motyvatsii profesiinoho samorozvytku maibutnikh bakalavriv khoreohrafii v osvitnomu seredovyshchi zakladu vyshchoi osvity* [Development of motivation for professional self-development of future choreography bachelors in the educational environment of a higher education institution.]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Serii 14 : Teoriia i metodyka mystetskoï osvity : zb. nauk. prats*. Kyiv. Vyp. 29. Pp. 77–84. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 17.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 05.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

